

Drab i Danmark

2008-2011

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
JANUAR 2014

ISBN 978-87-92760-62-3

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning.....	3
1. Materiale.....	3
1.1. Kilder til oplysning om sagerne	4
1.2. Kriterier for inkluderede sager og gerningspersoner.....	4
1.3. Afgrænsning i forhold til politiets anmeldelsesregister og årstabeller.....	6
1.4. Sagernes afgørelse/afslutning	10
2. Karakteristik af drabsfrene	11
2.1. Ofrenes køn	11
2.2. Ofrenes alder	12
2.3. Ofrenes herkomst	14
2.4. Ofrenes bopæl.....	15
3. Karakteristik af gerningspersonerne	16
3.1. Gerningspersonernes køn	16
3.2. Gerningspersonernes alder	17
3.3. Gerningspersonernes herkomst	18
3.4. Gerningspersonernes bopæl	19
4. Drabssituationen	20
4.1. Relation mellem offer og gerningsperson	20
4.2. Gerningsstedet	22
4.3. Drabsmåde.....	23
4.4. Drabsmotiv eller baggrund for drabet	24
5. Samspelet mellem forskellige karakteristika ved drabene	28

1. INDLEDNING

Omfanget af drab tiltrækker sig naturligt stor opmærksomhed. Det skyldes ikke alene, at det er den alvorligste forbrydelse, der findes, men også at omfanget af drab og ændringer ved de nærmere drabskarakteristika kan ses som indikatorer for den generelle kriminalitets- og samfundsudvikling.

Det er baggrunden for, at der i flere lande, blandt andet Sverige og Finland, er oparbejdet særlige databaser, der muliggør forskning i drab.¹ I Danmark har retsmedicineren, Jens Peder Hart Hansen, foretaget en detaljeret kortlægning af drab begået i perioden 1946-1970.² Dette arbejde er nu ved at blive opdateret, idet læge Asser Hedegård Thomsen fra Institut for Retsmedicin ved Århus Universitet vil undersøge og kortlægge de seneste 25 års drab.³

Med henblik på løbende at få flere tilgængelige oplysninger om ikke bare drab, men også vold, har Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg tidligere stillet forslag om, at politiets anmeldelsesregister i sådanne sager skal inkludere information om relationen mellem offer og gerningsperson, om arten af gerningssted og om brug af våben. En elektronisk registrering af disse forhold – sammen med de øvrige forhold, politiet i dag registrerer – vil muliggøre nærmere udviklingsanalyser, som vil kunne kaste lys over blandt andet ændringer i voldens karakter. Politiet udarbejder ganske vist årligt særlige statistikker vedrørende drab, herunder også oplysninger om relationen mellem offer og gerningsperson, drabsmåde m.v. Brugbarheden af denne statistik er imidlertid begrænset, idet informationen ikke er knyttet til de enkelte sager og derfor ikke mulig at bearbejde videre.⁴

På grund af forsinkelse af et nyt elektronisk sagsbehandlingssystem hos politiet er den foreslåede udvidelse af de statistiske oplysninger om drab og vold endnu ikke gennemført. Det er baggrunden for, at Justitsministeriets Forskningskontor har besluttet at udarbejde denne statistik over drab, idet der fra flere sider har været fremsat ønske om at få mere viden om især omfanget af drab i nære relationer. Formålet med denne rapport er således at kortlægge dette samt generelt at belyse blandt andet ofres og gerningspersoners køn og alder samt omstændighederne omkring drab i Danmark.

1. MATERIALE

Det grundlæggende materiale til brug for denne redegørelse er de anmeldelser om manddrab (§ 237), som på baggrund af indrapporteringer fra de enkelte politikredse er registreret hos Rigspolitiet i perioden 2008-2011. Ved siden af drab inkluderes også tilfælde af vold med døden til følge (§

¹ Se Janne Kivivuori & Martti Lehti: Homicide in Finland and Sweden. In Michael Tonry & Tapio Lappi-Seppälä (eds.): *Crime and Justice in Scandinavia*. Crime and Justice, vol. 40, University of Chicago Press, Chicago, 2011.

² J. P. Hart Hansen: *Drab i Danmark 1946-70*. Munksgaard, København, 1977.

³ <http://videnskab.dk/kultur-samfund/25-ars-mord-kommer-under-lup>.

⁴ Se fx statistikken fra 2011 s. 3 i følgende link: <https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/2BC13BAC-CA64-4CB6-9709-A2AF8B6C4390/0/Politietsaarstabel2011.pdf>

246). Oplysninger herom vil dog kun i begrænset omfang blive behandlet i rapporten, idet der primært fokuseres på bemærkelsesværdige forskelle og ligheder mellem de to forbrydelser.

1.1. Kilder til oplysning om sagerne

Politiets register over drabsanmeldelser, idet det følgende kaldt 'anmeldelsesregisteret', indeholder oplysninger om ofrene og de sigtedes køn og alder. Desuden gives detaljerede oplysninger om gerningsstedet, og i et tekstfelt er der kort oplyst om sagen – typisk om hvordan drabet er sket. Registeret indeholder endvidere oplysninger om sagens journalnummer ved hjælp af hvilket, sagen kan identificeres i Kriminalregisteret. På denne baggrund har det været muligt at opdatere oplysningerne i anmeldelsesregisteret vedrørende sagens afgørelse og de sigtede.

Oplysninger fra anmeldelsesregisteret og Kriminalregisteret er i et vist omfang suppleret med oplysninger fra CPR-registeret, hvorigennem det er muligt at undersøge, om offer og gerningsperson har haft fælles bopæl på gerningstidspunktet, ligesom ofrets og gerningspersonens etniske baggrund herigennem kan belyses. Da der ikke har været adgang til selve sagsakterne, er der endvidere hentet information fra både offentligt tilgængelige døgnrapporter fra politiet samt fra en mindre autoriseret kilde, nemlig den presseomtale, der typisk er knyttet til drabsepisoder, og som har kunnet findes via internettet. Pressen interesserer sig især for, *hvordan* og *hvorfor* et drab har fundet sted. Drabsmåde, relationen mellem offer og gerningsperson og andre omstændigheder omkring drabet bliver almindeligvis omtalt i avisartikler, ligesom der ofte også skrives om de bagvedliggende motiver.

Hovedparten af de oplysninger, der fremgår af sagernes presseomtale, har det været muligt at krydstjekke med Kriminalregisteret (i forhold til domme og ankesager), CPR-registeret (offer og gerningspersonernes familieforhold, bopæl og tidligere bopæle) samt politiets notater om gerningssituation og drabsmåde. I de tilfælde, hvor det ikke har været muligt at krydstjekke med diverse registre, har udgangspunktet været, at såfremt en oplysning er omtalt af flere medier, formodes den at være troværdig. Ofte har det i disse tilfælde været muligt at lave 'indirekte krydstjek'. Hvis et drab i pressen eksempelvis omtales som forårsaget af gerningspersonens psykiske sygdom, fremtræder dette troværdigt, når det samtidig kan ses i Kriminalregisteret, at gerningspersonen er idømt en foranstaltningsdom og er indlagt på psykiatrisk afdeling. Hvis en oplysning fundet i pressen har været af spekulativ art eller på anden måde fremstået usikker, er den ikke anvendt.

1.2. Kriterier for inkluderede sager og gerningspersoner

Politiets anmeldelsesregister viser situationen på tidspunktet for anmeldelsen. Senere tilkomne oplysninger kan imidlertid indebære, at det, der i første omgang blev opfattet som et drab eller som vold med døden til følge, viser sig at være eksempelvis selvmord eller dødsfald som følge af andet end vold. På baggrund af den yderligere information, der på det senere tidspunkt er indhentet om de

enkelte anmeldte tilfælde, er visse af de sager, der i første omgang er registreret som drab eller som vold med døden til følge, ekskluderet fra datamaterialet.

For så vidt angår personer, der i anmeldelsesregisteret står som sigtede for manddrab eller dødelig vold, drejer det sig også om et øjebliksbillede, nemlig som situationen så ud kort efter den registrerede hændelse. Det betyder, at den videre efterforskning vil indebære, at en del af disse sigtelser viser sig ikke at angå drab eller dødelig vold, jf. ovenfor, eller det vil vise sig, at sigtelsen må frafalde, fordi der ikke er noget, der tyder på, at den sigtede er gerningspersonen, eller at der i hvert fald ikke foreligger tilstrækkelig beviser til at få vedkommende dømt. Oplysninger om disse gerningspersoner er også ekskluderet af datamaterialet, og det samme gælder naturligvis de gerningspersoner, der frifindes i retten.

Mens politiets anmeldelsesregister altså angår antallet af drabsanmeldelser umiddelbart efter, at en hændelse er registreret som et muligt drab, er drabsoptællingen her foretaget *efter* opklaringsforløb, obduktion og evt. domsfældelse.⁵ Det, der fremgår af denne rapport, kan derfor bedst betegnes som en *opdateret drabsstatistik*.

Det bemærkes, at tælleenheden for drabssager er ofre. Det betyder, at for hvert offer vil der være en drabssag, også selv om samme gerningsperson dræber flere på samme tid.

I det omfang, hvor drabssagen ikke er bekræftet gennem en dom for forsætligt manddrab, er der i rapporten anvendt tre kriterier for, hvornår en sag er medtaget som en drabsforbrydelse:

1. Der er fundet et lig, og på liget er der fundet tegn på, at døden skyldes drab.⁶
2. Der vurderes i sagen at foreligge et forsæt til drab. Uagtsomme manddrab og voldsepisoder, hvor volden i sig selv ikke vurderes at være årsagen til dødsfaldet, er udeladt.⁷
3. Sagen betragtes fortsat som en drabssag hos politiet.

I tre tilfælde har det været meget sparsomt med oplysninger om sagerne, og i disse tilfælde er der lagt vægt på det sidste kriterium. Dermed er sager, hvorom der i øvrigt ikke foreligger oplysninger, medtaget i statistikken, såfremt de er registreret som manddrab hos politiet.

Hvad angår opgørelsen af gerningspersoner, adskiller denne undersøgelse sig væsentligt fra politiets anmeldelsesregister. Det skyldes, at anmeldelsesregisteret baserer sig på *sigtelser* – uanset rettens

⁵ Tre sager var på databehandlingstidspunktet fortsat uopklarede. Det kan ikke udelukkes, at senere tilkomne oplysninger vil bevirke, at en eller flere af disse sager ikke længere skal registreres som drabstilfælde.

⁶ Der er dog inkluderet én sag, hvor der ikke er fundet et lig, men hvor meget tyder på drab, idet den formodede gerningsperson to gange tidligere er dømt for at have slået sine kæresten ihjel. Den sigtede begik imidlertid selvmord, inden sagen kom for retten.

⁷ Det drejer sig eksempelvis om voldsepisoder, hvor en efterfølgende obduktion har kunnet vise, at personen er død som følge af andet end de slag, spark m.v., som voldsepisoden omfattede.

senere afgørelse, mens denne rapport i videst mulig omfang tager udgangspunkt i *domfældelser*. For at indgå som gerningsperson i denne undersøgelse, skal den sigtede som udgangspunkt være dømt for § 237, manddrab, eller § 246, vold med døden til følge.

I det omfang, hvor der ikke foreligger en domstolsafgørelse, er gerningspersoner alligevel inkluderet i rapporten, såfremt de opfylder mindst ét af følgende kriterier:

1. Personen har begået udvidet selvmord.
2. Personen er død inden domsafsigelsen eller var under den kriminelle lavalder på gernings-tidspunktet.
3. Sagen er endnu ikke afgjort, men personen er fortsat sigtet/tiltalt for drab eller vold med døden til følge.

Oprindelig var det tanken også at lade rapporten omfatte drab og sager om vold med døden til følge fra 2012, men da mange af disse endnu ikke er færdigbehandlede ved politi og domstole, er det af ovennævnte grunde behæftet med usikkerhed at inkludere dem. De anmeldte sager fra 2012 vil derfor først indgå i en senere analyse.

1.3. Afgrænsning i forhold til politiets anmeldelsesregister og årstabeller

Som det er fremgået af ovenstående, svarer opgørelsen over antallet af ofre (antal manddrab) og antallet af gerningspersoner i denne rapport ikke til den, der fremgår af politiets anmeldelsesregister, ligesom den ikke svarer til det, der ses af de tabeller over manddrab, som politiet årligt udarbejder, jf. tabel 1.

Tabel 1. Undersøgelsens datamateriale i forhold til anmeldelsesregistreret og politiets årstabeller. Antal manddrab samt gerningspersoner fordelt efter anmeldelsesår.

			2008	2009	2010	2011	I alt
Manddrab	Ofre	Anmeldelsesregisteret	57	52	47	48	204
		Politiets årstabeller	54	47	42	44	187
		Denne rapport	44	42	38	44	168
	Gerningspersoner	Anmeldelsesregisteret	92	79	72	72	315
		Politiets årstabeller	64	52	39	53	208
		Denne rapport	38	42	29	45	154

At der ikke er overensstemmelse mellem de informationer, der fremgår af politiets anmeldelsesregister, og dem, der ses af deres årlige statistikker, hænger som nævnt sammen med, at anmeldelsesregisteret omfatter oplysninger om alle tilfælde, der på anmeldelsestidspunktet umiddelbart mistæn-

kes for at være drab, også selv om det efter kort tid viser sig ikke at være tilfældet. Årstabellerne udformes derimod ved årets udgang på baggrund af optællinger i de enkelte politikredse. I disse optællinger er der taget højde for eventuelle ændringer i løbet af året, således at de tilfælde, der har vist sig ikke at være drab, ekskluderes af denne opgørelse. Anmeldelsesregisteret vil derfor naturligt omfatte information om flere drab, end de årlige tabeller gør. Det fremgår da også af tabel 1, at mens der i perioden 2008-2011 er registreret 204 manddrab i anmeldelsesregisteret, omfatter årstabellerne oplysninger om 187 drab – altså 17 færre drab.

Det er ikke muligt at sige noget om, hvilke manddrab der indgår i årstabellerne i forhold til dem, der indgår i anmeldelsesregisteret, idet der ikke foreligger oplysninger, der kan identificere drabene i årstabellerne.

Det er derimod muligt at sige noget om, hvorpå forskellen mellem anmeldelsesregisteret og denne rapport's oplysninger om antal manddrab beror. Som det fremgår af tabel 1, er der sket en frasortering af 36 tilfælde af manddrab, idet anmeldelsesregisteret som nævnt omfatter 204 manddrab mod 168 i denne rapport.

Følgende frasorteringer ligger bag den korrigerede statistik:

- Ti anmeldte drabssager er fjernet, fordi det har vist sig, at ofrene overlevede drabsforsøget, men sagen er ikke blevet opdateret hos Rigspolitiet.
- Syv anmeldte drabssager er fjernet, fordi det i dommen fastslås, at der er tale om uagtsomme manddrab.
- Tre anmeldte drabssager er blevet frasorteret, da efterfølgende undersøgelser og obduktioner har påvist, at der ikke var tale om drab, men naturlige dødsfald.
- Fem anmeldte drabssager er fjernet, idet det ikke har været muligt at afgøre, om en person er blevet dræbt. Det kan skyldes, at der ikke er fundet et lig, at offeret muligvis er død ved et selvforskyldt uheld, eller at en obduktion ikke længere vil kunne fastslå, om der virkelig har været tale om drab. I disse tilfælde er eventuel påtale opgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.
- 10 anmeldte drabssager er fjernet, idet gerningspersonerne, som oprindeligt stod sigtet for manddrab, blev dømt efter § 246 for vold med døden til følge.⁸
- En sidste sag er fjernet, da senere undersøgelser har vist, at offeret reelt var gerningsperson, idet vedkommende havde begået et såkaldt udvidet selvmord.

Det kan tillægges, at Danmarks Statistik oplyser om i alt 207 forsætlige manddrab i perioden 2008-2011, altså et antal, der ligger meget tæt på det, der fremgår af politiets anmeldelsesregister. Samlet set peger denne rapport således i en positiv retning, nemlig at der øjensynligt begås færre manddrab

⁸ De 10 sager indgår i stedet i opgørelsen over vold med døden til følge, jf. tabel 2.

i Danmark, end de tilgængelige statistikker oplyser om.⁹ Det drejer sig om i alt 19 færre drab end det, politiets årstabeller oplyser om (svarende til en forskel på 10 pct.), og 39 færre end det, Danmarks Statistiks kriminalstatistik angiver (svarende til en forskel på 19 pct.).¹⁰

For så vidt angår antallet af gerningspersoner, er der endnu større forskel på, hvor mange der er registreret i politiets anmeldelsesregister, og hvor mange denne rapport omfatter. Som det fremgår af tabel 1, er mere end halvdelen af dem, der ifølge politiets anmeldelsesregister har været sigtet for manddrab, frasorteret. Det skyldes hovedsagligt, at anmeldelsesregisteret omfatter oplysninger om alle sigtede personer, hvorimod denne rapport primært baserer sig på oplysninger om dømte eller på oplysninger, der i øvrigt indicerer, at sigtede er skyldig i drab.

Af de 315 oprindeligt sigtede personer er i alt 162 blevet frasorteret. Samtidig er der som tidligere nævnt en person i anmeldelsesregisterets offerliste, der senere viste sig at have begået udvidet selvmord. Denne person er således tilføjet til gruppen af gerningspersoner.

Ud af de 162 frasorteringer knytter 69 af gerningspersonerne sig til de sager, som har vist sig ikke at angå forsætlige manddrab, men uagtsomme manddrab, forsøg på manddrab, naturlige dødsfald, henlagte sager eller sager angående vold med døden til følge, jf. det ovenstående.

De resterende 93 gerningspersoner, som er i anmeldelsesregisteret, men ikke indgår i rapporten, er fjernet som resultat af følgende:

- I 80 tilfælde blev påtalen opgivet.
- Seks personer blev frifundet i drab.
- Syv personer blev ikke dømt for manddrab, men fik en mildere dom. Fire af dem blev dømt for alvorlig voldtægt, én for at hensætte en person i en hjælpeløs tilstand, én for at have forvoldt fare for nogens liv eller førlighed og én for våbenbesiddelse.

Hvad angår vold med døden til følge, kan forholdet mellem antallet af ofre og antallet af gerningspersoner i anmeldelsesregisteret og i denne rapport ses af tabel 2.¹¹

Ifølge anmeldelsesregisteret var der 13 ofre for vold med døden for perioden 2008-2011. Senere obduktioner har imidlertid vist, at tre af de registrerede ofre døde af andre årsager, hvorfor de ikke

⁹ Det kan naturligvis ikke udelukkes, at enkelte af de drab, der er frasorteret, reelt er drab. Her tænkes på de fem sager, der er frasorteret, fordi det ikke har været muligt at bevise, at det drejer sig om drab.

¹⁰ Efter det oplyste bør det omvendt ikke kunne ske, at der er drabstilfælde, der ikke er inkluderet i denne undersøgelse, fordi de f.eks. oprindeligt blev anmeldt som en voldssag, men hvor offeret som følge af volden senere dør, og sagen derfor udvikler sig til en drabssag. I sådanne tilfælde vil der blive oprettet en ny anmeldelse for drab, mens anmeldelsen for vold slettes.

¹¹ Der foreligger ikke for dette område årstabeller fra politiet, men dog enkelte oplysninger fra Danmarks Statistik, jf. tabel 2.

er omfattet af denne rapport. Til gengæld er der tilkommet 10 sager, der oprindeligt var registreret som manddrab. Denne rapport tæller dermed samlet 20 ofre for vold med døden til følge, jf. tabel 2. Det kan tilføjes, at Danmarks Statistik oplyser om 16 sager om vold med døden til følge i 2008-2011.

Tabel 2. Undersøgelsens datamateriale i forhold til politiets tal. Antal ofre for vold med døden til følge samt gerningspersoner fordelt efter anmeldelsesår.

		2008	2009	2010	2011	I alt	
Vold med døden til følge	Ofre	Anmeldelsesregisteret	4	3	2	4	13
		Danmarks Statistik	4	4	3	5	16
		Denne rapport	8	4	4	4	20
	Gerningspersoner	Anmeldelsesregisteret	3	5	4	6	18
		Denne rapport	9	5	2	4	20

Ifølge anmeldelsesregisteret er der i alt 18 personer, som oprindeligt blev sigtet for vold med døden til følge fra 2008-2011. Ud af de 18 er det kun fire personer, som blev dømt efter § 246. I ni tilfælde blev påtalen opgivet, og i ét tilfælde blev den tiltalte frifundet. Dertil er der fire personer, som oprindeligt blev sigtet for vold med døden til følge, men som i retten blev frikendt herfor og alene dømt for mindre alvorlige voldsforbrydelser (§ 244 og § 245).

Til gengæld er der 16 personer, der oprindeligt blev sigtet for manddrab, som endte med at blive dømt for vold med døden til følge. Dermed tæller denne rapport i alt 20 gerningspersoner vedrørende vold med døden til følge.

Både hvad angår manddrabene og voldsepisoderne med dødelig udgang, er størstedelen af sagerne begået i forholdet 1:1, altså én gerningsperson i forhold til ét offer. Dog har der i nogle sager været tale om flere gerningspersoner over for ét offer, og i manddrabssagerne forekommer også tilfælde, hvor flere ofre er blevet dræbt af samme gerningsperson.

I sagerne om manddrab er der to tilfælde, hvor tre ofre blev dræbt af samme gerningsperson. Det drejer sig i begge tilfælde om familiefædre, der som følge af jalousi eller familieproblemer slog børn og i det ene tilfælde også kone ihjel. Derudover var der fra 2008 til 2011 syv tilfælde, hvor to ofre blev dræbt af samme gerningsperson. Angående episoderne om vold med døden til følge, er der i alle sager kun tale om ét offer.

Antallet af gerningspersoner i de to sagstyper fremgår af tabel 3. Det ses, at der i 127 af manddrabs-sagerne var tale om én gerningsperson, mens der i 10 sager var to gerningspersoner og i de resterende seks sager tre eller fire gerningspersoner.

Hvad voldssagerne angår, er der fem sager, hvor flere gerningspersoner var sammen om at udøve vold mod ét offer. I det ene af de fem tilfælde var der fire gerningspersoner impliceret.

Tabel 3. Antal gerningspersoner i drabssager og i sager om vold med døden til følge.

	Antal manddrab	Antal sager ang. vold med døden til følge
Ingen dømt	25	7
1 gerningsperson	127	8
2 gerningspersoner	10	4
3 gerningspersoner	5	0
4 gerningspersoner	1	1
I alt	168	20

Det bemærkes, at der i 25 tilfælde – svarende til 15 pct. af alle manddrabene – ikke er noteret nogen gerningsperson, fordi ingen er blevet dømt for manddrabene.¹² Det samme gælder syv af sagerne om vold med døden til følge.

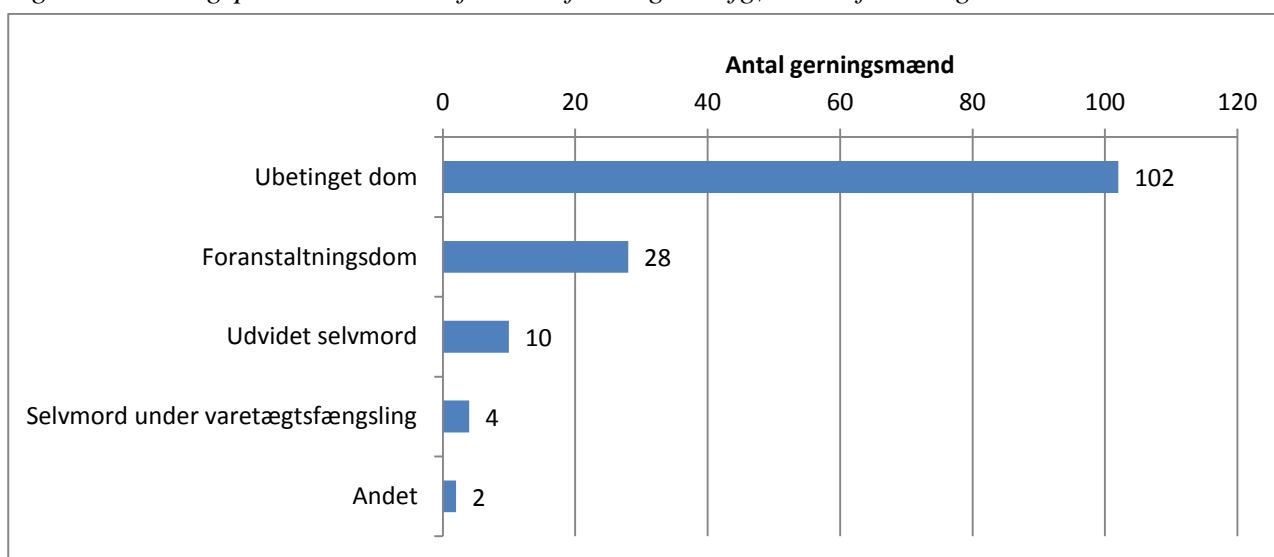
1.4. Sagernes afgørelse/afslutning

Bortset fra de 25 drab, der må betragtes som uopklarede, samt tre sager, hvor sammenlagt fem personer stadig var sigtede, da data til brug for denne rapport blev indsamlet, har de resterende drabs-sager fået en afslutning. Enten er gerningspersonen blevet dømt, har begået selvmord, er død på anden vis eller har ikke kunnet retsforfølges på grund af sin unge alder, jf. figur 1.

Ud af de 154 registrerede gerningspersoner er 130 – svarende til 84 procent – dømt for manddrab. Heraf er knap hver femte idømt en foranstaltning. Ni procent eller 14 gerningspersoner har begået selvmord inden dom, og i 10 af disse tilfælde er der tale om udvidede selvmord. Dertil kommer to formodede gerningspersoner, hvoraf den ene døde inden retssagen, og den anden var under den kriminelle lavalder på gerningstidspunktet.

¹² De sager, hvor der ikke forefindes en gerningsperson, skal dog næppe i alle tilfælde betragtes som uopklarede. Ifølge politiets notater menes den rette gerningsperson at være identificeret i en række sager, men der har manglet tilstrækkelig bevis til at få dem dømt skyldige.

Figur 1. Gerningspersoner til drab fordelt efter sagens afgørelse/afslutning.¹³

Sagerne angående vold med døden til følge omfatter som nævnt 20 gerningspersoner. Heraf er 19 idømt en ubetinget dom, mens den sidste gerningsperson er blevet idømt en foranstaltningsdom.

2. KARAKTERISTIK AF DRABSOFRENE

Af de 168 drab, der er anmeldt fra 2008 til 2011, er stort set samtlige begået samme år, som de er anmeldt.¹⁴ Mængden af drab fordeler sig nogenlunde jævnt over årene og varierer mellem 44 (i 2008 og 2011) og 38 (i 2010) med et gennemsnit på 42 drab om året, jf. tabel 1 ovenfor.

2.1. Ofrenes køn

Ud af de 168 drab angår 68 kvindelige ofre, jf. tabel 4. 40 pct. af alle drabsofrene er således kvinder. Overvægten af mænd ses alle år med undtagelse af 2010, hvor der var et lille overtal af kvindelige drabsofre.

Tabel 4. Ofre fordelt efter køn.

	Antal ofre	Procent	Antal ofre pr. 100.000 indbyggere ¹⁵
Kvinder	68	40 %	0,6
Mænd	100	60 %	0,9
I alt	168	100 %	0,7

¹³ De fem personer, som på tidspunktet for rapporten udarbejdelse fortsat var sigtede, er ikke inkluderet i figuren.

¹⁴ For ét af de inkluderede drab er gerningstidspunktet inden 2008, men hændelsen er først registreret i anmeldelsesregistret i perioden 2008-2011 og tæller derfor med i denne redegørelse.

¹⁵ For at kunne sammenligne med det danske befolkningstal angår denne kolonne kun ofre, der var bosiddende i Danmark.

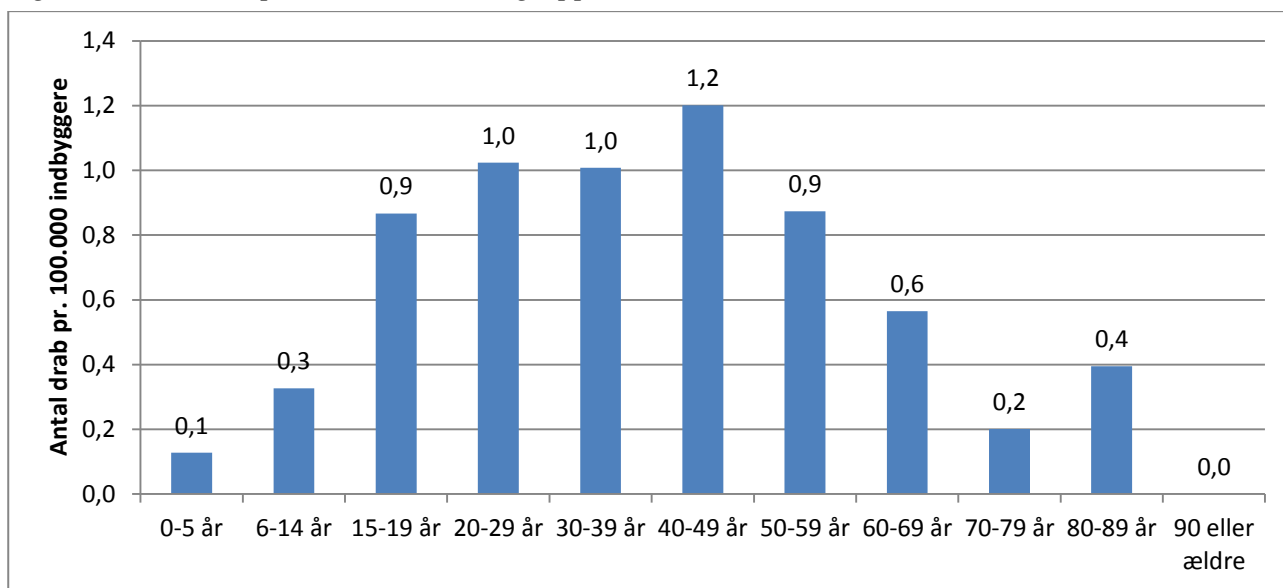
Ofrene for vold med døden til følge har til sammenligning en endnu større overvægt af mandlige ofre. Her er blot tre ud af 20 ofre kvinder.

Beregnet i forhold til antal mænd og kvinder i befolkningen er der i den undersøgte periode begået 0,6 drab pr. 100.000 kvindelige indbyggere pr. år, mens det tilsvarende tal for mændene 0,9. Den samlede risiko for at blive dræbt i Danmark er 0,7 pr. 100.000 indbyggere pr. år. Medtager man tilfælde af vold med døden til følge, er drabsrisikoen lidt højere, nemlig 0,8 pr. 100.000 indbyggere. I en international kontekst er det en meget lav risiko. Danmark placerer sig således ifølge en opgørelse fra *United Nations Office on Drugs and Crime* blandt de ti europæiske lande med lavest drabsfrekvens, og uden for Europa er der meget få lande med en drabsfrekvens under 1 pr. 100.000 indbyggere.¹⁶

2.2. Ofrenes alder

Drabsrisikoen varierer meget efter alder, jf. figur 2. Størst risiko har personer i 40'erne, hvor 1,2 pr. 100.000 personer døde som følge af drab i den undersøgte periode. For alle aldersgrupper mellem 15 år og 59 år er drabsrisikoen over gennemsnittet på 0,7 pr. 100.000, mens der er meget lave drabsfrekvenser for de helt små børn og de ældste borgere.

Figur 2. Antal drab pr. 100.000 i aldersgrupperne.¹⁷

Der er i alt 10 børn under 15 år, som er blevet dræbt i den undersøgte periode. Disse er typisk slået ihjel af deres far som følge af et familiedrama eller jalousi i forhold til ekskone. I den anden ende

¹⁶Se http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/Homicide/Globa_study_on_homicide_2011_web.pdf. I den europæiske statistik har Danmark en drabsrisiko på 0,9, hvilket er højere end i denne undersøgelse. Det skyldes, at der her som nævnt er sket en frasortering af sager i forhold til politiets opgørelse. Desuden er ofre, der ikke boede i Danmark, frasorteret.

¹⁷ Angår kun ofre, der var bosiddende i Danmark på gerningstidspunktet.

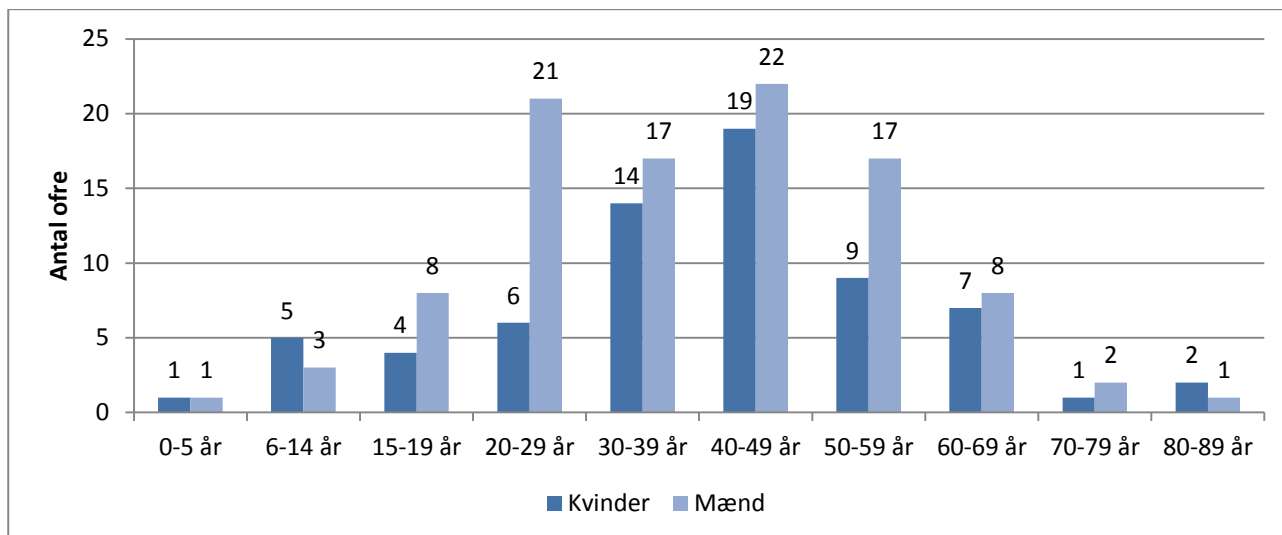
af aldersskalaen er der i alt seks ofre på 70 år eller derover: To ofre for jalousidrab, to for rovmord, ét for udvidet selvmord begået af en dødeligt syg ægtemand og ét offer blev dræbt af et psykisk sygt familiemedlem.

Mens drab begået på baggrund af bande- eller hash/narkokonflikter forekommer klart hyppigst blandt de unge mellem 15 og 29 år, er familiedramaer en udbredt årsag til drab for personer i 40'erne. Derudover er det primært midaldrende eller ældre personer, der er blevet ofre for (de generelt få) drab i forbindelse med en berigelsesforbrydelse.

Ofrenes gennemsnitlige alder på drabstidspunktet er 40 år – 41 år for kvinder og 40 år for mænd.

Sammenholdes ofrenes aldersfordeling med deres kønsfordeling, varierer forholdet mellem andel mandlige og andel kvindelige ofre en del, jf. figur 3. Blandt de yngste (under 15 år) er der en overvægt af piger, ligesom der er flere kvinder blandt de allerældste ofre. Det ses videre af figuren, at der især blandt de 20-29-årige er en stor overvægt af mandlige ofre – mere end tre gange så mange mænd som kvinder. Disse drab drejer sig typisk om konflikter relateret til hash/narko eller om drukaftener, der udvikler sig til skænderi og slagsmål. Også blandt de 15-19-årige og de 50-59-årige er der en ganske stor overvægt af mandlige ofre.

Figur 3. Drabsofre fordelt efter alder og køn.

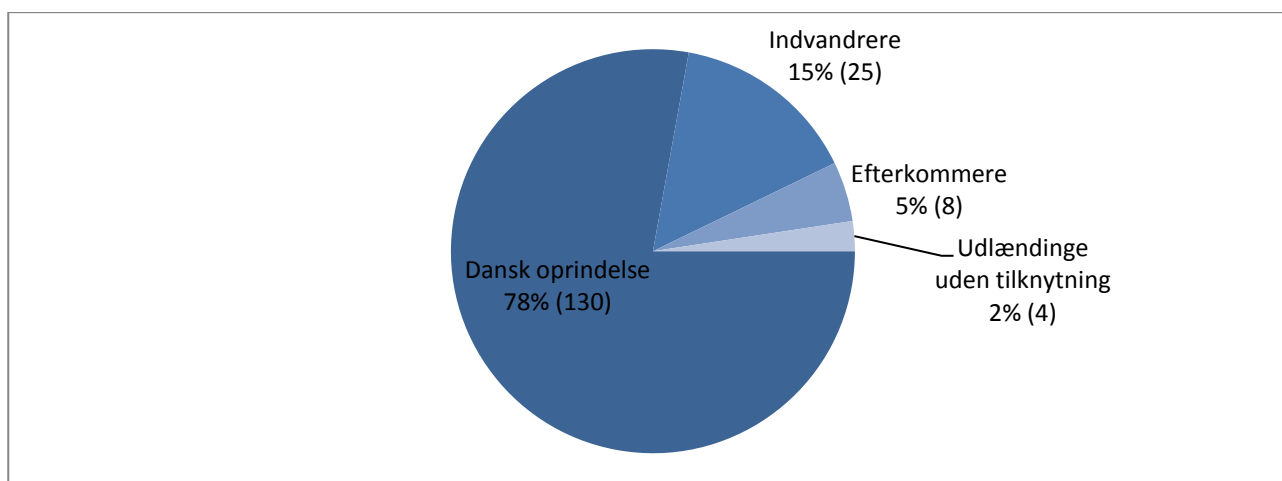

De 20 personer, som blev ofre for vold med døden til følge, spreder sig over hele aldersskalaen. I fire tilfælde er børn under tre år døde som følge af en voldelig behandling, og i to af disse sager er denne ene eller begge forældre efterfølgende dømt for vold med døden til følge. Tre af voldsopofrene er i 20'erne, ét i 30'erne, syv er mellem 40 og 59 år og fem over 60 år.

2.3. Ofrenes herkomst

For så vidt angår de dræbtes herkomst, er langt hovedparten af ofrene af dansk oprindelse, nemlig 78 pct., jf. figur 4. Andelen af ofre, som er indvandret til landet, udgør 15 pct., mens efterkommere og udlændinge uden tilknytning til Danmark tegner sig for henholdsvis fem og to pct. af det samlede antal drabsofre. Sidstnævnte gruppe omfatter såvel asylansøgere, turister og andre besøgende som personer uden legalt ophold i Danmark.

Figur 4. Ofre fordelt efter herkomst.¹⁸

En lidt tilsvarende fordeling gør sig gældende for ofrene for vold med døden til følge. Her er 17 personer af dansk oprindelse, og de resterende tre er henholdsvis indvandrere, efterkommer og udlænding uden tilknytning til Danmark.

Af de 130 danske drabsofre er en forholdsvis stor andel fra Grønland, nemlig i alt seks personer (svarende til knap fire pct. af det samlede antal drabsofre).

Med hensyn til drabsofre med fremmed etnisk oprindelse kommer godt otte pct. fra et andet europæisk land og ni pct. fra Mellemøsten. Derudover er fire pct. fra Afrika, mens en enkelt procent (to personer) kommer fra Sydøstasien.

I forhold til befolkningens sammensætning kan det beregnes, at drabsfrekvensen for personer af dansk herkomst i den undersøgte periode var på 0,7 pr. 100.000, mens den for indvandrere var 1,5 og for efterkommere 1,6. Både indvandrere og efterkommere er således betydeligt overrepræsenterede i statistikken over ofre for drab, idet deres drabsfrekvens er mere end dobbelt så høj som den for personer af dansk herkomst. Når der tages højde for den skæve aldersfordeling, der er for indvandrere og – ikke mindst – efterkommere, bliver tallene henholdsvis 1,1 og 5,7 ofre pr. 100.000.

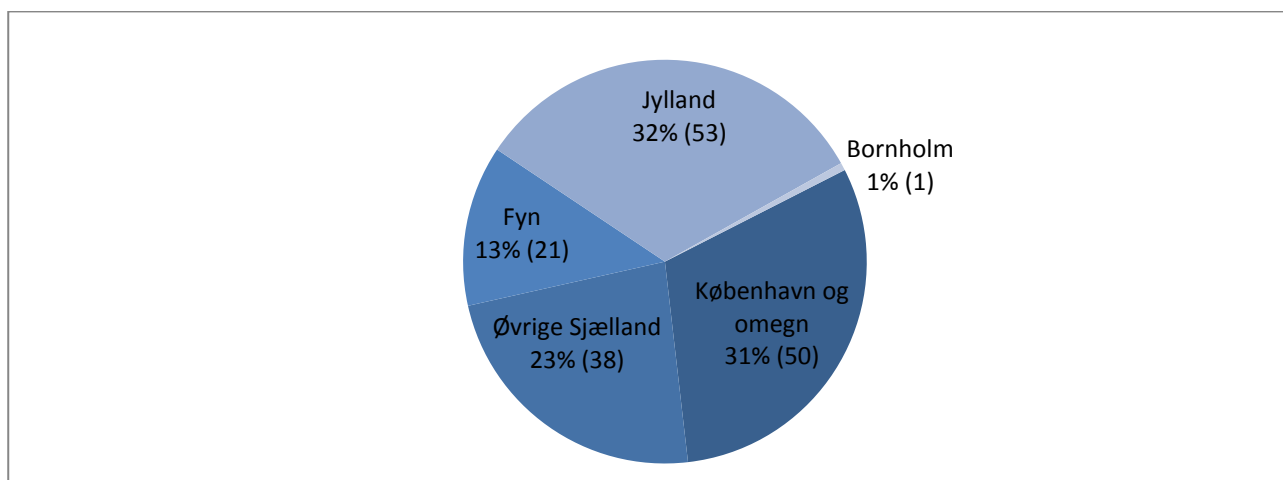
¹⁸ I ét tilfælde har det ikke været muligt at finde oplysninger om herkomst.

Sidstnævnte tal beror i særdeleshed på, at der er enkelte ofre blandt efterkommerne, som er i 40-års alderen, og at der blandt efterkommerne generelt er meget få i den aldersgruppe.

2.4. Ofrenes bopæl

Figur 5 viser, hvor i landet ofrene var bosat på drabstidspunktet. Mens ca. 1/3 af ofrene boede i Jylland og ligeledes ca. 1/3 i København og omegn, boede 13 pct. på Fyn og de resterende 23 pct. på Sjælland (uden for Københavnsområdet).

Figur 5. Ofre fordelt efter bopælsområde på drabstidspunktet.¹⁹

Når drabsfrekvensen vurderes i forhold til, hvilken landsdel ofrene boede i, ses det, jf. figur 6, at Østsjælland med 1,5 drab pr. 100.000 indbyggere har den højeste drabsfrekvens. Dette hænger ikke mindst sammen med tilfælde af familiedramaer, hvor to og tre familiemedlemmer er blevet dræbt.

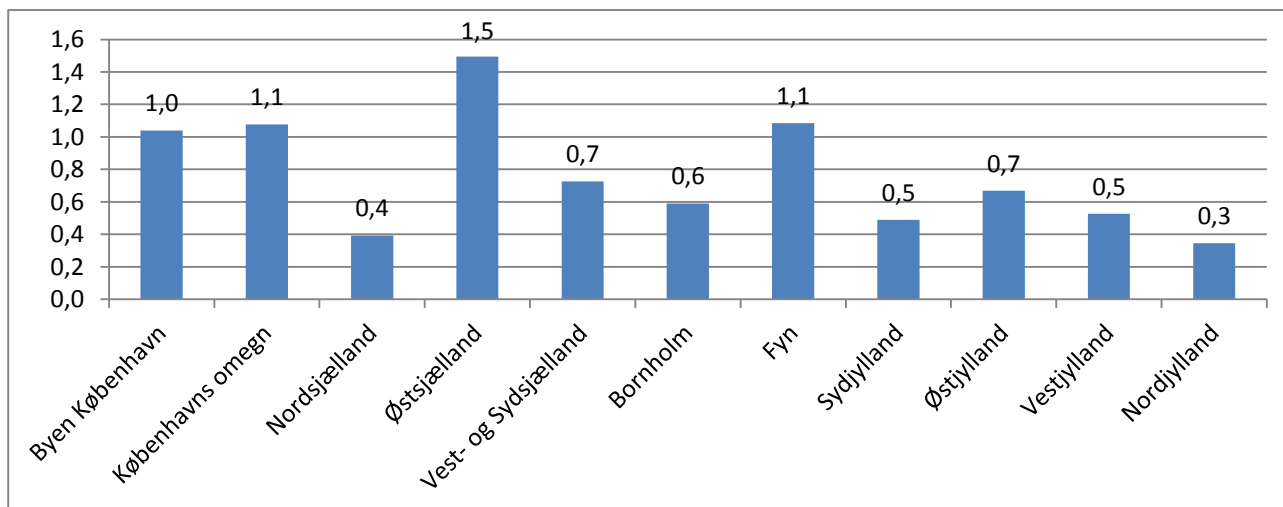
Figur 6 viser videre, at også København²⁰, Københavns omegn og Fyn har et drabstal på mindst 1 pr. 100.000 indbyggere. Drabsfrekvensen er derimod lav i de jyske landsdele – navnlig i Nordjylland, hvor kun 0,3 pr. 100.000 indbyggere blev dræbt fra 2008 til 2011. Nordsjælland udmærker sig ved at have en næsten lige så lav drabsfrekvens – kun syv af ofrene boede i Nordsjælland på drabstidspunktet.

Angående ofrenes fordeling efter kommune størrelse boede en stor del af ofrene i en af landets tre største byer på gerningstidspunktet. København inklusiv Frederiksberg husede 26 ofre, Århus 11 ofre og Odense 17 ofre. Sammenlagt boede hver tredje drabsoffer i enten København (inkl. Frederiksberg), Århus, Odense eller Aalborg på gerningstidspunktet.

¹⁹ Fire udlændinge uden tilknytning til Danmark er udeladt af denne statistik. Dertil kommer ét tilfælde, hvor bopælsoplysninger ikke har kunnet findes.

²⁰ 'Byen København' indbefatter her kommunerne København, Frederiksberg, Dragør og Tårnby.

Figur 6. Antal drab pr. 100.000 fordelt efter landsdel.

I modsætning hertil var der fra 2008 til 2011 kun registeret to ofre for vold med døden til følge i storbyerne. Langt de fleste ofre for vold med døden til følge var bosat i mindre byer. Ud af de i alt 20 voldsofre var 11 bosat i Jylland, mens fire boede i Vest- eller Sydsjælland, heraf tre på Lolland-Falster.

3. KARAKTERISTIK AF GERNINGSPERSONERNE

Det følgende angår de 154 gerningspersoner til manddrab og de 20 gerningspersoner vedrørende vold med døden til følge.

3.1. Gerningspersonernes køn

Der er kun få kvinder blandt gerningspersonerne til drab, jf. tabel 5. Mere end ni ud af ti gerningspersoner er mænd og kun otte pct. kvinder. Det svarer til, at 0,1 pr. 100.000 kvindelige indbyggere i Danmark har begået drab i den undersøgte periode mod 1,2 pr. 100.000 mænd. Denne kønsfordeling er betydelig mere skæv, end tilfældet er med hensyn til såvel ofrene for drab som med hensyn til kønsfordelingen på det strafferetlige område generelt.²¹

²¹ I 2012 angik 21 pct. af samtlige fældende afgørelser for straffelovsovertrædelser kvinder.

Tabel 5. Gerningspersoner fordelt efter køn 2008-2011.

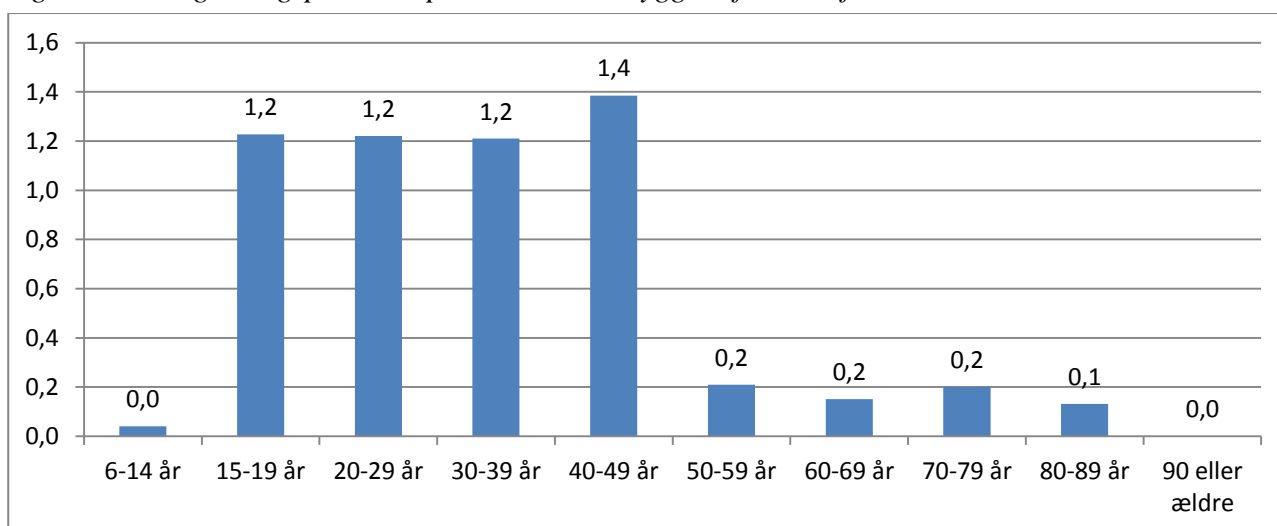
	Antal gerningspersoner	Procent	Antal gerningspersoner pr. 100.000 indbyggere ²²
Kvinder	12	8 %	0,1
Mænd	142	92 %	1,2
I alt	154	100 %	0,7

De sager, som angår dødelig vold, følger samme tendens med hensyn til kønsfordelingen, idet to ud af de 20 dømte er kvinder.

3.2. Gerningspersonernes alder

Den gennemsnitlige alder for drabsforbrydere i perioden 2008 til 2011 var 36 år – 38 år for de kvindelige og 35 år for de mandlige drabsmænd.

Figur 7. Antal gerningspersoner pr. 100.000 indbyggere fordelt efter alder.²³

Selv om gerningspersonernes gennemsnitsalder ligger forholdsvis tæt på ofrenes, er gerningspersonernes aldersfordeling væsentlig anderledes, jf. figur 7. Det skyldes blandt andet, at der er meget få gerningspersoner under 15 år, ligesom meget gamle gerningspersoner er en undtagelse. Langt de fleste drabsmænd er i aldersgrupperne fra 15 til 49 år. Disse aldersgrupper har en drabsmandsfrekvens, der ligger betydeligt over gennemsnittet på 0,7, nemlig mellem 1,2 og 1,4 pr. 100.000 i aldersgruppen. Blandt de yngre og de ældre er andelen af drabsmænd meget lav – mellem nul og 0,2 pr. 100.000 i aldersgruppen.

²² For at kunne sammenligne med det danske befolkningstal inkluderer beregningen her alene de ofre, der er bosiddende i Danmark.

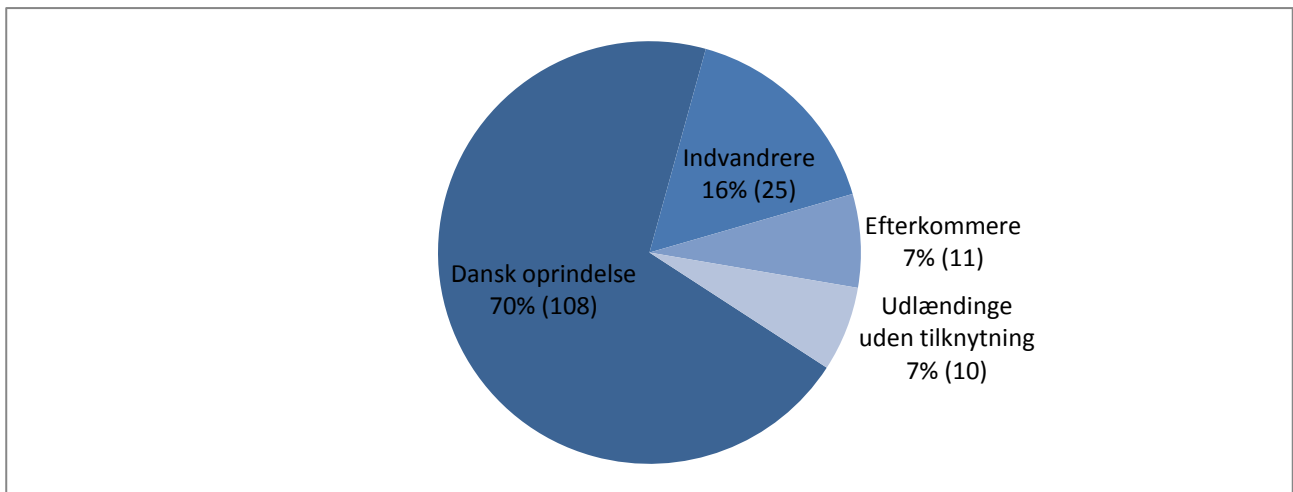
²³ Angår kun gerningsmænd, der var bosiddende i Danmark på gerningstidspunktet.

De gerningspersoner, der er dømt for vold med døden til følge, er generelt yngre end drabsmændene, idet deres gennemsnitsalder er 29 år. Desuden er deres aldersfordeling meget anderledes, da næsten alle er mellem 20 og 39 år. Kun to er 40 år eller ældre, og ingen er under 20 år.

3.3. Gerningspersonernes herkomst

Umiddelbart ligner offer- og gerningspersonerne hinanden meget med hensyn til etnisk baggrund. Der er dog en lidt mindre andel personer med dansk oprindelse blandt gerningspersonerne, nemlig 70 pct. mod 78 pct. blandt ofrene, jf. figur 8. Samtidig er andelen af udlændinge uden tilknytning til Danmark noget større blandt gerningspersonerne end blandt ofrene, idet det angår syv pct. af gerningspersonerne mod to pct. af ofrene.

Figur 8. Gerningspersoner fordelt efter herkomst.

I forhold til befolkningstallet svarer det til, at 0,5 pr. 100.000 af dansk herkomst er dømt/sigtet for drab i den undersøgte periode, mod 1,5 pr. 100.000 indvandrere og 2,2 pr. 100.000 efterkommere. Hvis der tages hensyn til den nævnte skæve aldersfordeling blandt indvandrere og efterkommere, bliver tallene 1,0 pr. 100.000 indvandrere og 1,6 pr. 100.000 efterkommere.

Statistikken over gerningspersoner ligner dermed ganske meget offerstatistikken, idet indvandrere og efterkommere også er mere udsatte for drab end personer af dansk herkomst. I drabssagerne er det som oftest etnisk danske gerningspersoner, der dræber ofre af dansk oprindelse, og tilsvarende for personer med udenlandsk baggrund. Hvis gerningspersonen er indvandrer eller efterkommer, er offeret det typisk også.

Af de 46 indvandrere, efterkommere og udlændinge uden tilknytning til Danmark, som fra 2008 til 2011 blev registreret som drabsmænd, kommer 21 fra et land i Europa, 13 fra Mellemøsten, otte fra Afrika, tre fra Sydøstasien og én fra USA.

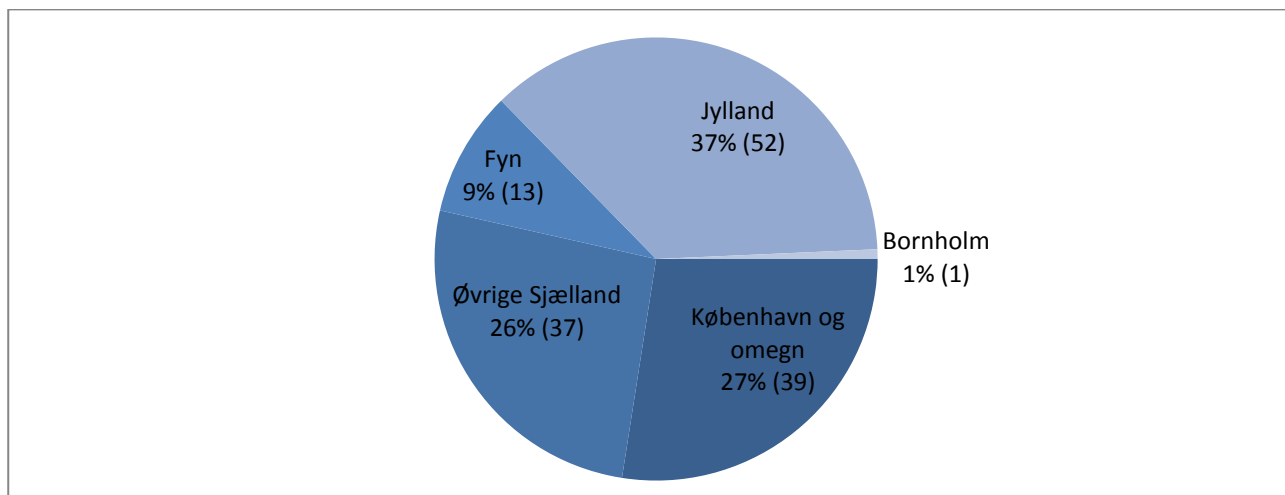
Vedrørende aldersfordelingen er relativt mange af gerningspersonerne med fremmed baggrund i alderen 20-29-årige. Denne aldersgruppe er, ligesom tilfældet er for ofrene, den eneste med en overvægt af personer med udenlandsk baggrund. Også blandt de 15-19-årige har en relativt stor andel af gerningspersonerne udenlandsk baggrund – lidt mere end hver tredje.

De 20 gerningspersoner, der er dømt for vold med døden til følge, ligner drabsmændene med hensyn til fordelingen efter herkomst, idet også 70 pct. af dem (14 personer) er af dansk oprindelse. Af de resterende er to indvandrere og fire udlændinge uden tilknytning til landet. Alle seks gerningspersoner med anden etnisk baggrund stammer fra et europæisk land.

3.4. Gerningspersonernes bopæl

Figur 9 viser gerningspersonernes geografiske fordeling. Også denne svarer ganske meget til det, der er set for ofrenes vedkommende. De enkelte drabstilfælde viser da også, at ofre og gerningspersoner typisk kommer fra samme kommune.

Figur 9. Gerningspersoner fordelt efter bopælsområde på drabstidspunktet.²⁴

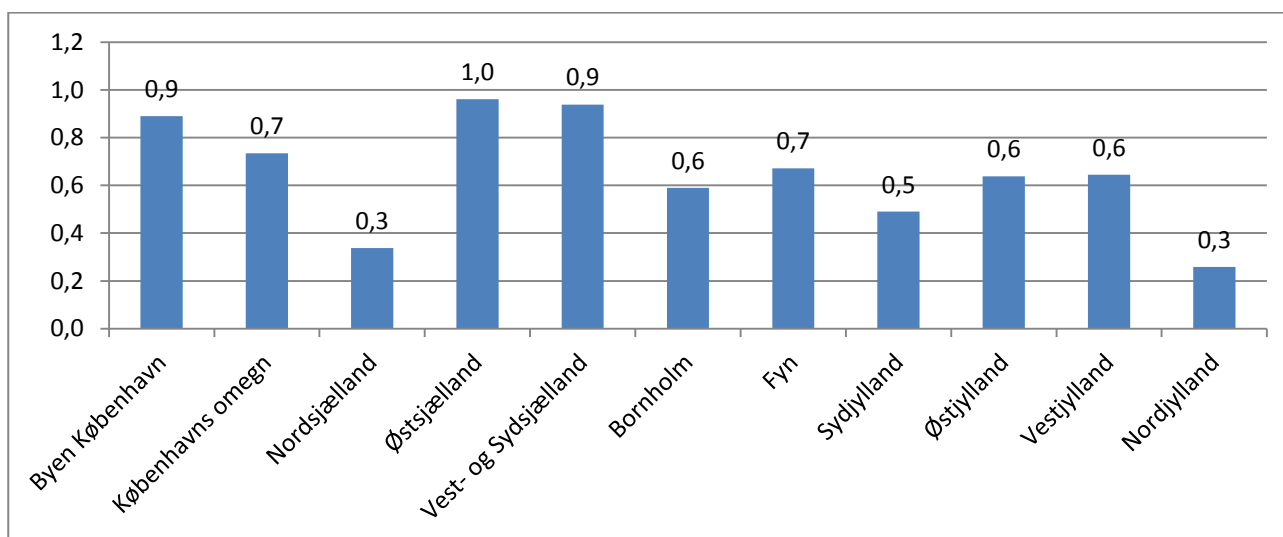

Figur 10 viser hyppigheden af gerningspersoner i de forskellige landsdele. I forhold til gennemsnittet på 0,7 gerningspersoner pr. 100.000 ses det, at Nordsjælland og Nordjylland ligger noget under. Det svarer til det billede, der er set for ofrenes vedkommende. Særligt høje andele findes i København og øvrige sjællandske områder.

²⁴ For to personer har det ikke været muligt at indhente bopælsoplysninger. Derudover indgår personer uden tilknytning til Danmark ikke i denne opgørelse.

Mens omkring hvert tredje drabsoffer var bosat i en af Danmarks fire største byer; København (inkl. Frederiksberg), Århus, Odense og Aalborg, gælder det samme for hver fjerde gerningsperson.

Figur 10. Antal gerningspersoner pr. 100.000 indbyggere fordelt efter gerningspersonernes bopæl på drabstidspunktet.

Også den geografiske fordeling af gerningspersoner, som er dømt for grov vold, ligner deres ofre. Kun én af dem kommer fra en af Danmarks fire største byer, og i Vest- og Sydsjælland, hvor en forholdsvis stor andel af ofrene boede, har ligeledes en stor andel af gerningspersonerne haft bopæl (seks personer). Dertil kommer én fra Fyn og otte med bopæl i Jylland.²⁵

4. DRABSSITUATIONEN

Som antydnet, er der en vis geografisk nærhed mellem gerningsperson og offer. Men hvor godt kendte de egentlig hinanden? Hvad har ligget bag drabet, og på hvilken måde er det sket?

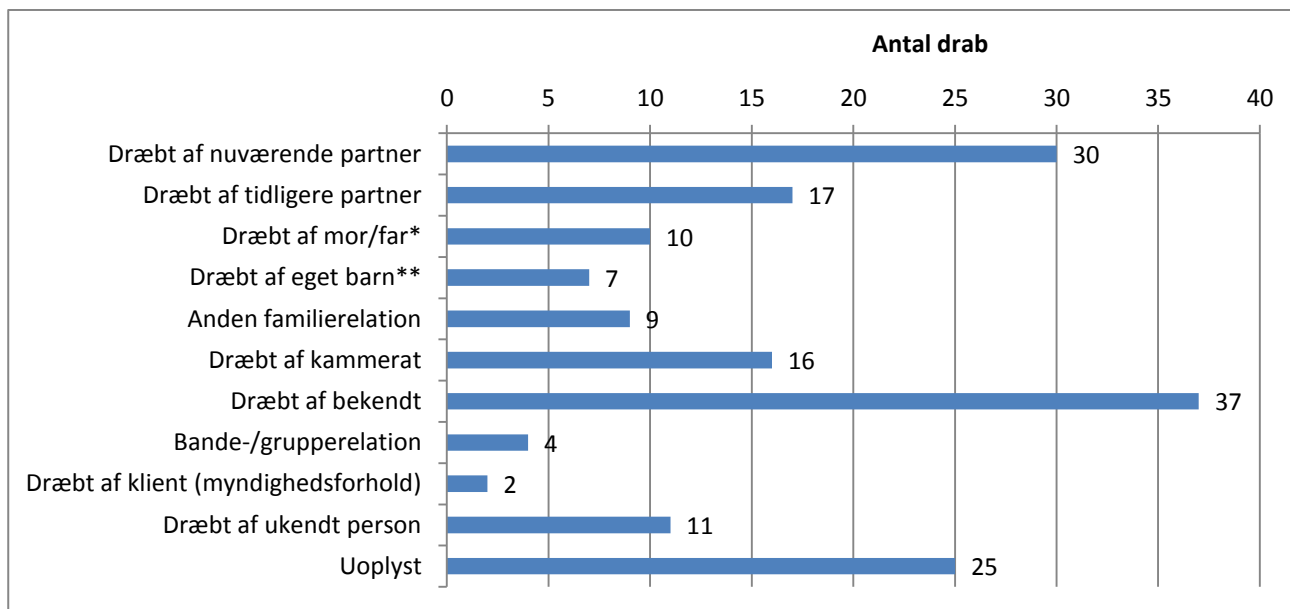
4.1. Relation mellem offer og gerningsperson

Figur 11 viser, hvorfor der ofte er sammenfald mellem offerets og gerningspersonens bopælsområde. I langt hovedparten af tilfældene har offer og gerningsperson nemlig kendt hinanden forud for drabsepisoden. Andelen af sager, hvor drabet synes at være begået af en af ofret ukendt gerningsperson, omfatter kun otte pct. af drabene, svarende til 11 ofre (her er set bort fra de tilfælde, hvor relationen mellem offer og gerningsperson er uoplyst). De sager, hvor gerningspersonen var ukendt for offeret, drejer sig blandt andet om rovmord og drab begået af psykisk syge personer.

²⁵ De resterende fire gerningspersoner er uden tilknytning til Danmark.

I størstedelen af drabssagerne har offer og gerningsperson altså kendt hinanden. Faktisk har de i et flertal af sagerne haft en ganske nær relation. Således angår 62 pct. af de drab, hvor relationen mellem offer og gerningsperson er kendt, tilfælde, hvor offer og gerningsperson har været kammerater, partnere, tidligere partnere eller på anden måde i familie.²⁶

Figur 11. Relationen mellem offer og gerningsperson.²⁷

* Inkluderer også stedmor/stedfar.

** Inkluderer også adoptivbarn og stedbarn.

Mens omkring hvert tredje drab er begået af enten en på gerningstidspunktet nuværende eller tidligere partner, tegner andre typer af familierelationer sig for i alt 18 pct. af drabstilfældene, jf. figur 11.

Med hensyn til de drab, som er begået af nogen, offeret har haft en intim relation til, altså nuværende eller tidligere partner, vedrører mere end fire ud af fem kvindelige ofre. Samlet set er der i alt 38 kvinder, der i perioden 2008 til 2011 er blevet dræbt af en nuværende eller tidligere partner. Dertil kommer én kvinde, der er blevet udsat for dødelig vold af sin nuværende partner. Dermed er i alt 39 kvinder døde som følge af drab eller dødelig vold begået af en (eks)partner: 11 i 2008, 10 i 2009, 11 i 2010 og 7 i 2011.

Med 37 tilfælde udgør *bekendtskab* den hyppigst forekommende relation mellem offer og gerningsperson, og lidt mere end hvert fjerde drabsoffer er således blevet dræbt af en bekendt. Kategorien dækker over f.eks. tilfælde, hvor offer og gerningsperson har haft en narkosælger/køber-relation eller en lejer/udlejer-relation, tilfælde, hvor offer og gerningsperson lige har mødt hinanden til en

²⁶ Her er bortset fra tilfælde, hvor relationen er uoplyst.

²⁷ I 25 tilfælde har det ikke været muligt klart at identificere relationen mellem offer og gerningsperson.

fest eller har kendskab til hinanden gennem fælles bekendte. Drab begået af bekendte drejer sig i ca. halvdelen af tilfældene om personlige konflikter mellem offer og gerningsperson, og omkring en tredjedel har baggrund i hash/narkokonflikter eller gerningspersonens psykiske sygdom. Blandt de ofre, som er dræbt af en bekendt, er langt hovedparten mænd, nemlig 86 procent.

Kategorien *kammerat* omfatter relationer af længerevarende og tættere art, herunder klassekammerater, arbejdskammerater, drukkammerater og lignende, og stort set samtlige ofre i denne kategori er mænd. Kun én kvinde er blevet dræbt af en kammerat.

Som det ses, er to personer blevet dræbt af en klient, henholdsvis en tilsynsværge og en socialrådgiver.

Fire personer – svarende til tre pct. af de oplyste relationer – står som ofre for drab, hvor de har kendt gerningspersonen gennem banderelationer. Denne andel er dog højst sandsynligt undervurderet, idet flere af de drab, der er noteret som *uoplyste* i figur 11, synes at knytte sig til bandekonflikter. Ved bande-/gruppedrabene er der for øvrigt udelukkende tale om mandlige drabsofre.

I sager om vold med døden til følge ser relationen mellem offer og gerningsperson noget anderledes ud. Kun i tre tilfælde er der tale om familiære relationer: I ét tilfælde er en kvinde blevet tævet ihjel af sin kæreste, og i to tilfælde er et spædbarn blevet udsat for en særlig hårdhændet behandling af sine forældre/stedforældre. Generelt må perifere relationer mellem offer og gerningsperson siges at være mere udbredt i voldssager, mens manddrab er hyppigere forekommende i tilfælde, hvor gerningspersonerne har haft en nær, familiær relation til offeret.

4.2. Gerningsstedet

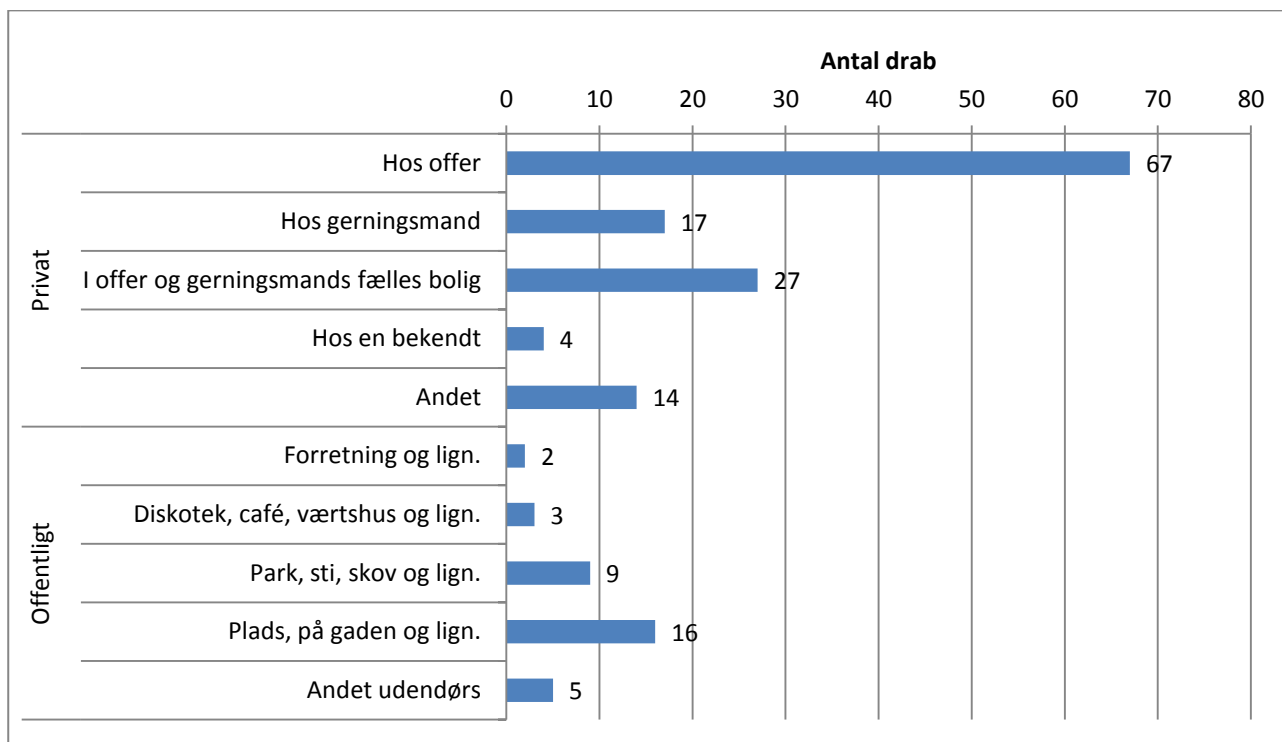
Langt de fleste drab sker inden for hjemmets fire vægge, jf. figur 12. Sammenlagt er 76 pct. af de anmeldte drab i 2008-2011 begået i privat regi. I majoriteten af tilfældene er offeret blevet dræbt i eget hjem, idet 57 pct. af drabene (94 tilfælde) er foregået i enten offerets hjem eller offer og gerningspersonens fælles bolig.²⁸ 17 drab, svarende til omkring hvert 10. drab, har fundet sted i gerningspersonens hjem. Kategorien *Privat: Andet* dækker i seks tilfælde over drab, der er sket i biler. De resterende tilfælde vedrører drab begået i f.eks. klubber/væresteder, asylcenter eller ferieresidenser.

Som det ses af figur 12, forekommer det ret sjældent, at drabsmanden møder sit offer på et øde og mennesketomt offentligt tilgængeligt område. Kun fem pct. – svarende til ni drab – er blevet begået i en park, et stiområde, en skov eller lignende sted. Den største andel af de drab, som er foregået i

²⁸ Inkluderer også offerets/gerningspersonens fritidshus.

det offentlige rum, er begået udendørs på en gade, et torv eller lignende. Kun i alt fem drab er begået på værtshuse, på caféer, i forretninger eller andre offentligt tilgængelige indendørs steder. Det kan dog tilføjes, at optakten til nogle af de drab, der er begået udendørs på gaden, har været værtshusskænderi.

Figur 12. Drab fordelt efter gerningssted.²⁹

Samlet set er lige omkring hvert femte drab i årene 2008-2011 blevet begået på et offentligt tilgængeligt sted.

Sager vedrørende vold med døden til følge er i endnu højere grad begået i privat regi, nemlig i 85 pct. af tilfældene. I 16 ud af de 20 sager fandt volden således sted i offerets hjem, mens ét tilfælde fandt sted hos en bekendt. I de resterende tre tilfælde har volden fundet sted på gaden.

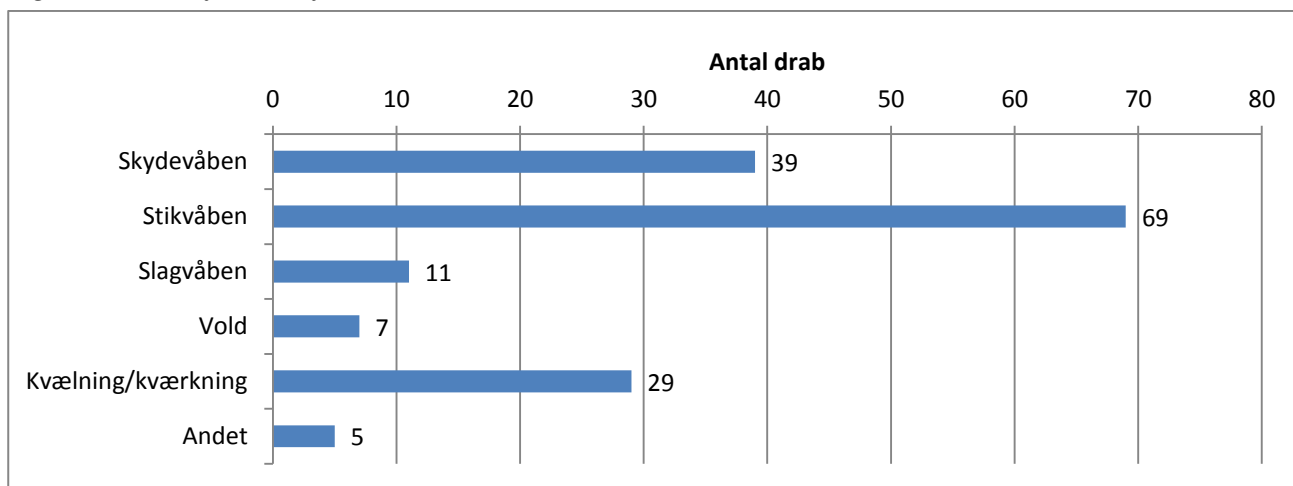
4.3. Drabsmåde

Den hyppigste drabsmåde, som vedrører 43 pct. af drabene (69 tilfælde), er drab ved brug af et stikvåben, jf. figur 13. Bortset fra ét tilfælde, hvor drabet skete ved brug af en skruetrækker, og ét, hvor det skete ved brug af machete, er samtlige stikdrab begået med kniv. Ud af de 69 stikdrab er 49 begået i privat regi.

²⁹ I fire tilfælde har det ikke været muligt at få oplysninger om gerningsstedet.

Skydevåben er den næststørste kategori af anvendte våben, idet de har været brugt i forbindelse med 39 drab. Således er lidt under hvert fjerde offer blevet skudt, heraf 25 med pistol og 14 med gevær eller riffel.

Figur 13. Drab fordelt efter drabsmåder.³⁰

Slagvåben, herunder koben, svensknøgle, hammer og jernstang, er sjældnere anvendt som drabsvåben, nemlig i syv pct. af drabene – svarende til 11 tilfælde. Dog har der i flere af de drab, der her er noteret som stikdrab, også været brugt slagvåben. I disse tilfælde har det imidlertid været kniven, der har forrettet de fatale kvæstelser.

Samlet set er lidt mere end hvert femte offer blevet dræbt ved et fysisk overgreb fra gerningspersonen og uden brug af våben. Det har drejet sig om vold i form af slag, spark eller tramp eller om kvælning/kværkning.

Kategorien *Andet* dækker over mordbrand, forgiftning, fald fra stor højde og forsætligt trafikdrab.

Ud af de 20 sager om vold om med døden til følge har der i fem tilfælde været gjort brug af slagvåben, i ét tilfælde er der tale om kvælning, mens der i de resterende 14 sager alene er anvendt fysisk vold.

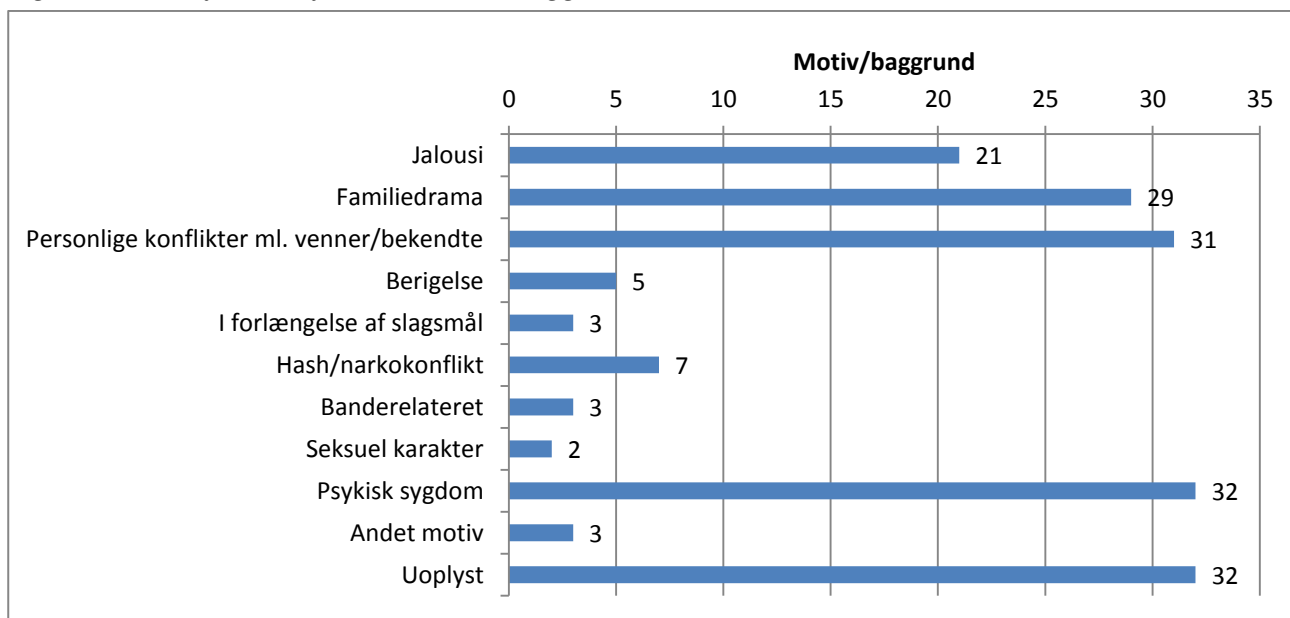
4.4. Drabsmotiv eller baggrund for drabet

Spørgsmålet om, hvad der ligger bag et drab, kan – uanset arten af de tilgængelige kilder – være særdeles vanskelig at lave en præcis statistisk opgørelse for, ikke mindst fordi der ofte vil være tale om flere og måske upræcise motiver. Figur 14 viser de begrundelser for gerningspersonernes handlinger, der er oplyst i de tilgængelige materialer. Der er sigtet mod at angive det, der fremtræder

³⁰ I otte tilfælde har det ikke været muligt få oplysninger om drabsmåde.

som hovedmotivet, men generelt er disse oplysninger forbundet med en vis usikkerhed. Det er heller ikke altid, at der oplyses om et egentligt motiv til at begå et drab, men snarere om baggrunden herfor, eksempelvis at gerningspersonen er psykisk syg.

Figur 14. Drab fordelt efter motiv eller baggrund.

Kategorien *uoplyst* dækker over såvel de sager, der ikke er opklarede, som de tilfælde, hvor sagerne er opklarede, gerningspersonerne fundet, men motivet uvist eller uklart. Endvidere kan der være tale om sager, hvor der ikke er faldet nogen dom.³¹

Som det ses af figuren, angives *jalousi* at ligge bag 21 drab, hvilket svarer til 15 pct. af de drabstilfælde, hvor motivet er kendt. Jalousidrabene drejer sig typisk om tilfælde, hvor offer og gerningsperson er nuværende eller tidligere partnere, men det hænder også, at fædre, der er jaloux på konen/ekskonen, slår deres fælles børn ihjel. Desuden vedrører to af jalousidrabene gerningspersoner, der har dræbt henholdsvis konens elsker og ekskoneens nye kæreste, og i tre tilfælde er ofre blevet slået ihjel af en kammerat som følge af ekstrem jalousi. Samtlige jalousidrab er begået af en mand.³²

Endnu hyppigere er drab, der er et resultat af et familiedrama. Begrebet *familiedrama* er inspireret af retsmedicineren Jens Peder Hart Hansens kortlægning af drab fra 1946 til 1970.³³ Familiedramaer

³¹ Det skal understreges, at i hovedparten af de sager, hvor de sigtede ikke er dømt, er motivet – ud fra de givne oplysninger – ikke ukendt for politiet. I denne rapport er udgangspunktet imidlertid, at så længe gerningspersonen ikke er dømt for manddrabet, er sagen endnu behæftet med en vis usikkerhed, hvorfor motiverne i disse sager står markeret som *uoplyst*.

³² Der kan også meget vel have været jalousi indblandet i nogle af de tilfælde, hvor kvinder har slået deres mænd ihjel. Jalousi synes imidlertid ikke at have været hovedmotivet i disse sager.

³³ Hart Hansen, op.cit.

kan ifølge denne beskrivelse dreje sig om konflikter mellem ægtefæller/samlevende, eller det kan dreje sig om økonomiske problemer i familien, depression hos en af ægtefællerne m.v. Gennemgangen af drab fra 1946 til 1975 viser, at familiedramaer da var den hyppigste årsag til drab, idet en tredjedel af samtlige drab havde denne baggrund. I rapporten vedrørende drab fra 1946 til 1970 siges det videre, at drab som følge af familiedramaer ofte resulterede i et udvidet selvmord, hvor gerningspersonen (der i den slags sager ganske ofte var en kvinde) dræbte hele familien og efterfølgende begik selvmord.

Af de sager, der her henhører under familiedramaer, har gerningspersonen i fem tilfælde efterfølgende begået selvmord, hvilket udgør halvdelen af de tilfælde, hvor der er tale om et udvidet selvmord. I de anmeldte drab fra 2008 til 2011 var gerningspersonen til drab som følge af et familiedrama oftest en mand, nemlig i 27 ud af de 29 sager, og i halvdelen af sagerne slog gerningspersonen sin nuværende partner ihjel. Derudover er der eksempler på forældre, der har dræbt deres børn eller sin tidligere partner som følge af skænderier om skilsmisse og forældremyndighed, ligesom der er eksempler på voksne børn/stedbørn, som grundet forskellige familiemæssige uoverensstemmelser har slået deres forældre ihjel.

Drab, som følger af problemer og konflikter inden for den nære familie (jalousidrab og familiedramaer), tegner sig samlet set for 37 pct. af de drabstilfælde, hvor motivet er oplyst.

Personlige konflikter mellem venner/bekendte er en anden hyppig årsag til drab, idet 23 pct. af drabstilfældene med kendt motiv hører under denne kategori. Kategorien dækker hovedsagligt over tilfælde, hvor længerevarende kontroverser mellem venner/bekendte fører til, at den ene opsøger og dræber den anden, samt tilfælde, hvor kammerater har drukket tæt, og småkonflikter ender i drab.

De fem tilfælde, hvor berigelse er motivet, kan klassificeres som rovmord, idet offeret er blevet dræbt i forbindelse med indbrud eller røveri. I tre af disse sager var gerningspersonerne fuldstændig ukendte for offeret.³⁴

De drab, som er sket i forlængelse af slagsmål, er foregået mellem grupper af mænd, der er kommet op at slås.

Mens det egentlige motiv i gruppeslagsmål, der ender i drab, kan være svært at afgøre, forekommer det tydeligere i sager, der har baggrund i en *hash/narkokonflikt*. Her er der typisk tale om et hævnmotiv, der er foranlediget af, at offeret ikke har kunnet betale sin narkogæld. Denne type konflikter

³⁴ Der kan undertiden være tvivl om, hvorvidt berigelse har været det reelle motiv, idet drabet i et enkelt tilfælde er et resultat af forsøg på røveri af en ret værdiløs genstand.

lå bag drab i syv tilfælde fra 2008 til 2011. I yderligere 19 sager har ofre og/eller gerningsperson haft en relation til misbrugsmiljøet, uden at hash/narko fremgår som det egentlige motiv for drabet. Et af de drab, som drejer sig om en hash/narkokonflikt, involverer rocker- og bandemedlemmer. Drabet er imidlertid ikke kategoriseret som banderelateret, idet det efter politiets opfattelse snarere angår et internt opgør om hashhandlen og ikke skal ses som et led i bandekonflikten.

Det skal derimod de tre drab, der er kategoriseret som *banderelaterede*. Desuden synes seks af de drab, der her står noteret under *uoplyst*, ifølge politiet at have forbindelse til bandekonflikter. I disse tilfælde er der både tale om bandemedlemmer og tilsyneladende uskyldige ofre i bandekrigen. Der er imidlertid ikke faldet dom over de formodede gerningspersoner, og derfor er motivet usikkert.

De to drab, der er kategoriseret som værende af seksuel karakter, indebærer, at offeret blevet seksuelt misbrugt forud for drabet. Hvad motivet for drabet i øvrigt har været, vides ikke.

En ganske stor andel af drabene er begået af en psykisk syg person. *Psykisk sygdom* er ikke som sådan et motiv, snarere en baggrundsforklaring, og for flere af disse drab kan der meget vel have været et egentligt motiv på spil, f.eks. jalousi. Hvorvidt drabet skal tilskrives jalousi eller gerningspersonens psykiske ustabilitet, er imidlertid ikke til at sige. Derfor er alle de drab, der har involveret en psykisk syg gerningsperson, noteret under kategorien *psykisk sygdom*. I stort set samtlige af disse tilfælde er gerningspersonen efterfølgende blevet idømt en foranstaltningsdom, men enkelte har inden en retssag begået selvmord.³⁵

De tre drab, der figurerer i kategorien *andet motiv*, drejer sig i to tilfælde om et ældre par, hvoraf den ene har været dødeligt syg, og hvor ægtemanden har taget livet af både konen og sig selv.³⁶ Det tredje tilfælde vedrører en bankrøver, der blev overrasket af sit offer, mens han var i færd med at skjule sig for politiet.

Druk og fest er omstændigheder, som synes at have præget flere af drabssituationerne. Særligt blandt de drab, hvor motivet er angivet som *personlige konflikter*, har der ofte været alkohol indblandet – faktisk i omkring halvdelen af tilfældene. Samlet set har ofre og/eller gerningspersoner været alkoholpåvirkede ved mindst 14 pct. af alle drabene.

Med hensyn til sagerne om vold med døden til følge er *personlige konflikter mellem venner/bekendte* det mest fremtrædende motiv, idet syv ud af de 20 sager har rod heri. Én sag angår et familiedrama, to berigelse, én vedrører en hash/narkokonflikt, og i én sag var gerningspersonen psykisk syg. I de resterende otte tilfælde er motivet uoplyst.

³⁵ I to tilfælde er der idømt en ubetinget dom, men i begge tilfælde har de dømte ifølge Kriminalregisteret i perioder været anbragt på psykiatriske afdelinger.

³⁶ I det ene tilfælde mislykkedes selvmordet, men manden døde kort efter.

5. SAMSPILLET MELLEM FORSKELLIGE KARAKTERISTIKA VED DRABENE

Med henblik på at få en mere overordnet karakteristik af de anmeldte drab i 2008-2011 er der i det følgende set på spillet mellem på den ene side ofrenes og gerningspersonernes køn, alder og etnicitet og på den anden side forskellige omstændigheder ved drabssituationen, såsom gerningssted, relation mellem offer og gerningsperson m.v.

Til brug for denne analyse er offer-gerningspersonsrelationen inddelt i tre kategorier: Nære bekendte (familie, nuværende og tidligere partnere, kammerater), perifere bekendte (inklusive banderelationer og klienter) og ukendte. Alder er inddelt i børn (0-14 år), unge (15-29 år), voksne (30-59 år) og ældre (60 år og over).

Set i forhold til *køn* er der betydelig forskel på *relationen mellem offer og gerningsperson*. Det sker relativt set hyppigere, at kvinder dræbes af nogen, som står dem nær – først og fremmest partnere, herunder tidligere partnere, men også anden familie – mens mandlige ofre er stærkere repræsenteret i drabssager, hvor relationen til gerningspersonen er mere perifer, f.eks. bekendte eller banderelationer. I alt 60 pct. af alle kvindelige drabsofre er blevet dræbt af deres nuværende eller tidligere partner, mens det tilsvarende alene gælder 11 pct. af de mandlige ofre. Omvendt er knap 60 pct. af drabene på mandlige ofre begået af en kammerat eller bekendt. Til sammenligning gælder dette kun 10 pct. af de kvindelige ofre.

For så vidt angår *relationen mellem offer og gerningsperson og alder*, er hovedparten af både de voksne og ældre ofre blevet dræbt af en nær bekendt (henholdsvis 60 og 75 pct.). De unge ofre er derimod lige så ofte blevet dræbt af en gerningsperson, der var en nær bekendt, som af en perifer bekendt (i begge tilfælde i 47 pct. af drabene). Blandt børnene er stort set alle blevet dræbt af deres forældre (ni ud af ti).

Betragtes *relationen mellem offer og gerningsperson i forhold til offerets herkomst* er flertallet af de etnisk danske ofre blevet dræbt af en nær bekendt (68 pct.), mens det tilsvarende kun gælder for omkring en halv så stor andel af ofrene med anden etnisk herkomst. Af de drab, der er begået af en nuværende eller tidligere partner, angår betydeligt flere etnisk danske ofre end ofre med indvandrerbaggrund – hele 92 pct. af de dræbte er af dansk herkomst. Flertallet af de dræbte indvandrere, efterkommere og udlændinge uden tilknytning til Danmark er derimod blevet dræbt af én, de kendte mere perifert (54 pct.), hvilket skal ses i sammenhæng med, at ofre af anden etnisk herkomst generelt er yngre end de danske ofre, jf. det tidligere.

Hvad angår *sammenhængen mellem gerningssted og relationen mellem offer og gerningsperson*, viser der sig et forventet mønster, nemlig at offer og gerningsperson har været nære bekendte i langt

hovedparten af de drabstilfælde, der har fundet sted inden for den private sfære (71 pct. af sagerne). I det offentlige rum er det de perifere bekendtskaber, som dominerer drabstilfældene (52 pct.). Dog er 29 pct. af drabene på offentligt tilgængelige steder blevet begået af én, der har stået ofret nær, og knap hvert femte drab på offentligt sted er begået af en ukendt gerningsperson (i reelle tal dog kun seks personer).

Med hensyn til *drabsmåden varierer den både efter de dræbtes køn og herkomst*. Mens vold/kvælning/kværkning er den hyppigst forekommende drabsmåde i forhold til de kvindelige ofre (40 pct.), er halvdelen af alle mandlige ofre blevet stukket ned. Andelen, der er blevet skudt, er desuden ca. dobbelt så stor blandt de mandlige som blandt de kvindelige ofre (30 pct. mod 16 pct.).

Generelt ses brugen af våben – enten i form af skydevåben, kniv eller slagredskaber – betydeligt oftere i forbindelse med drab på mænd end på kvinder. I 87 pct. af drabene med mandlige ofre var der anvendt våben, mens det samme gør sig gældende for 56 pct. af drabene på kvinder. I de sidstnævnte tilfælde er der som oftest tale om brug af kniv.

For både etniske danskere og personer af fremmed herkomst har lidt over 40 pct. af drabssagerne involveret kniv, men mens der er relativt flere danskere, som er døde som følge af fysiske overgreb (vold/kvælning/kværkning), har skydevåben været involveret i en større andel af drabene på personer med udenlandsk baggrund.³⁷

Der ses videre en forventet sammenhæng mellem *gerningssted og drabsmåde*, idet skydevåben anvendes oftere i drabstilfælde, der er sket på offentligt tilgængelige steder, mens drab uden brug af våben stort set ikke forekommer uden for privat regi. Knivstikkeri er dog både på private og offentlige gerningssteder den mest almindelige drabsmåde. Henholdsvis 51 pct. af drabene i det offentlige rum og 41 pct. af dem i det private er begået med stikvåben. Samtlige drab med slagvåben er begået inden for den private sfære.

Vedrørende *gerningssted og køn* er stort set samtlige kvindelige ofre blevet dræbt på en privat lokalitet (91 pct.), mens det tilsvarende er gældende for to tredjedele af mændene. Det er således en langt større andel af de mandlige end af de kvindelige ofre, der er blevet slået ihjel i det offentlige rum – næsten fire gange så mange (34 pct. af de mandlige ofre mod ni pct. af de kvindelige).

Selv om det for alle aldersgrupper er flest ofre, der bliver dræbt i en privat sammenhæng, er der alligevel en vis sammenhæng mellem *alder og gerningssted*, idet der blandt de unge ofre er relativt

³⁷ 26 pct. af de etnisk danske ofre er dræbt ved vold/kvælning/kværkning mod 11 pct. af dem af udenlandsk herkomst. 36 pct. af disse er blevet dræbt ved skudt mod 21 pct. af de etniske danskere.

mange (40 pct.), der er blevet dræbt i det offentlige rum. Det er en betydeligt større andel end i de øvrige aldersgrupper.

Med hensyn til *gerningssted* og *etnisk herkomst* ses en meget stærk sammenhæng. Mens langt de fleste etnisk danske ofre er blevet dræbt inden for hjemmets vægge (85 pct.), er flertallet af ofre med fremmed herkomst dræbt i det offentlige rum (57 pct.). Dette passer med, at der blandt ofrene med anden etnisk baggrund både er flere mænd, flere unge og flere, der er blevet dræbt med skydevåben – alt sammen parametre, der øger sandsynligheden for, at drabet sker et offentligt tilgængeligt sted.